

PORUKA SINODE BOŽJEM NARODU

U v o d

I. Završavajući Četvrto generalno zasjedanje Biskupske Sinode koju je Papa Pavao VI. sazvaio u Rimu da raspravlja o temi »Kateheza u našem vremenu, posebno s obzirom na djecu i mladež«, mi biskupi želimo uputiti poruku svima vama koji u različitim krajevima pripadate Božjem narodu, a povjereni ste i našoj pastirskoj službi, i svima onima koji su povezani s odgovornim djelom Crkve u ljudskom društvu. Na taj vam način kanimo saopćiti glavne zaključke svoga rada.

Promatrajući naše vrijeme, koje je uznemiravano dubokim krizama, no koje je u isto vrijeme široko otvoreno spasiteljskom utjecaju milosti, te imajući na umu da je prijašnje zasjedanje Sinode g. 1974. već raspravljalo o temi evangelizacije u suvremenom svijetu, činilo nam se veoma korisnim da Crkva, pod vodstvom vrhovnog Svećenika, nastavi u Istom pravcu, proučavajući onu crkvenu djelatnost koju nazivamo katehezom. Ona je u svako vrijeme bila potrebna kako bi se živo i djelatno mogla širiti Riječ Božja kroz produbljeno upoznavanje osobe i spasiteljske poruke Gospodina našega Isusa Krista, a sastoji se u sistematskom i postupnom odgoju vjere, koji je povezan s trajnim procesom dozrijevanja iste vjere.

Imajući pred očima Riječ Božju, bilo je potrebno. Ispitati znakove vremena koji su poticali na obnovu kateheze i naglašavali njezinu važnost u pastoralnom djelovanju, to više što se gotovo posvuda snažno osjećao dinamizam katehetskog djelovanja, i to s najboljim rezultatima za obnovu čitave crkvene zajednice. Osim toga, bili smo svjesni duboke težnje za duhovnom hranom i za odgojem u vjeri, osobito u mladim pokoljenjima, koja se, u brizi da se dadu na ostvarivanje svoje uloge u izgradnji praved-

nijeg društva, trude da steknu dublju spoznaju Božjeg misterija. U svojoj smo vjeri doživljavali i poticaj koji je dolazio od drugih kultura koje snažno teže za većom čovjekovom savršenosti, premda nisu uvijek u skladu s Evanđeljem. Također smo zapazili da nedostaci proizlaze i iz činjenice što se koji put zanemarivala odgovornost svih vjernika u dozrijevanju njihove vlastite vjere i što Objava nije uvijek prenošena na ispravan način, kako to ona zaslužuje. Dobro smo poznavali teškoće koje su otežavale katehezu u nekim dijelovima svijeta, jer protivne snage zaoštruju zapreke onima koji navješćuju vjeru svim ljudima.

Zabrinuti za stanje djece i mladih, kao naraštaja koji će u skoroj budućnosti na svojim ramenima morati nositi zadatak izgradnje novog svijeta, pozorni na pozive koje nam oni upućuju, posvetili smo im posebnu pažnju.

Svakome je od nas jasno da postoji veza između ovog našeg predmeta i problema odgoja u današnjem svijetu. Uvjereni smo da Božja pedagogija, koja se otkriva u povijesti spasenja, može i danas pomoći u rješavanju tog problema za dobro svega čovječanstva.

Nakon duge i marljive pripreve za Sinodu, koja se obavljala kroz prethodno savjetovanje svih pojedinačnih Crkava, na svršetku svog rada Izrazili smo Vrhovnom Svećeniku — u obliku jednog popisa prijedloge — želju da u svoje vrijeme dade općoj Crkvi dokument o kršćanskom odgajanju po katehezi (kako je to učinio i nakon Sinode održane g. 1974. u apostolskoj pobudnici »Evangeliu nuntiandi«); ujedno nam se činilo prikladnim, uz dužno odobrenje, da i vama otvorimo svoje srce i saopćimo vam neke značajnije rezultate svoga rada.

Prvi dio

SVIJET, MLADI, KATEHEZA

(Realizam pred sadašnjim stanjem)

Korjenite promjene suvremenog svijeta

2. Sinoda, kao događaj našeg vremena, nije mogla mimoći konkretno stanje svijeta. Biskupi su svjedoci i sudionici nada, sukoba i frustracija (*Gaudium et spes*) koji uznemiruju današnje ljude. U svim narodima, kakav god bio njihov društveni poredak ili njihova kulturna predaja, muškarci i žene se pitaju, sukobljavaju se i zalažu za opće dobro i za izgradnju novoga svijeta. Vrijednosti prošlosti često se više ne prihvaćaju, dapače i propadaju; ljudske sigurnosti dolaze u opasnost zbog nasilja, izrabljivanja i preziranja osobe. Velik broj ljudi iz iskustva dolazi do spoznaje da nada, utemeljena na ideologijama ili na tehničkom napretku, nije dovoljna.

Među tolikim ideološkim sukobima i protivnim sustavima rađa se novo traženje Boga, otkrivaju se novi znaci nemira za božanskim u čovječjem srcu, a u isto vrijeme se nazire novi smisao za ljudske vrijednosti, osobito za dostojanstvo ljudske osobe.

Problemi mladih

3. U novim se pokoljenjima budi sve veća svijest o njima samima. Ta pokoljenja imaju golemo značenje za ljudski rod, bilo zbog brojčane snage, bilo zbog kvalitete, kao i zbog nade u budućnost, koju nužno odražavaju. U tim pokoljenjima posebno snažno odjekuju tendencije koje prožimlju naše društvo. One drastično očituju kulturne lomove koji su plod društvenih promjena. Mladi često skupo plaćaju zablude i nedostatke odraslih, a još češće su žrtve obmana krivih vođa, koji iskorišćuju njihovu velikodušnost i otvorenost njihova duha.

Svaki odgojni rad mora početi od težnje mladih za kreativnošću, za pravednošću, za slobodom i istinom, kao i od njihove želje za sudgovornošću u crkvenom i građanskom životu, te od njihove sklonosti da ljube Boga i bližnjega. Kateheza je, naime, crkvena aktivnost za ovaj svijet, a osobito za pokoljenja koja rastu, i ide za tim da Kristov život preobrazi i dovede do punine život mladih.

Unutarnji oblik i vanjske teškoće kateheze

4. Sinodalni su oci uočili brojne i očite znakove vitalnosti koje pokazuje katehetska djelatnost Crkve na gotovo svim područjima, a osobito među mladima, unatoč nekim teškoćama. Zaista, gotovo svuda susreću se mnogostruki katehetski pothvati, tako da će u slijedećih deset godina kateheza biti naravni i najplodonosniji teren za obnovu čitave crkvene zajednice.

Oci su ipak razmatrah i teškoće na koje katehetsko djelovanje danas nailazi. Od kateheta se mnogo traži, i to često u teškim uvjetima. Moramo biti reahsti i imati na pameti da su takvi uvjeti često novi:

— U mnogim narodima razvoj društva potiskuje na rub mnoga religiozna ponašanja. Mnoga djeca i mladi jedva imaju prilike da na svom životnom putu susretnu Crkvu. Kateheza se često nalazi pred ravnodušnima i pred onima koji se opiru. Novi način mišljenja i življenja najčešće nisu više kršćanski. I među krštenima ima onih koji rijetko — katkad i nikada — imaju mogućnosti da slušaju evanđeosku poruku. Mnoge od tih situacija predstavljaju teškoću, no znače i pravi izazov za katehezu, budući da se ova mora okrenuti upravo djeci, mladima i odraslima koji žive u ovom svijetu kakav on jest i u kojem Crkva ima poslanje da proklamira Riječ spasenja.

— u mnogim zemljama katehetsko poslanje ne može se slobodno vršiti. Ima, naime, zemalja u kojima su pretjerano ograničena ili čak dokućnuta osnovna ljudska prava, u koja valja ubrojiti i pravo na vjersku slobodu. Kod tih su naroda izjave o vjerskoj slobodi često samo formalne, dok u stvari ne postoji prava vjerska sloboda koja bi dopuštala da Crkva prožme život cjelovitim naviještanjem Evandjelja, niti postoji istinsko pravo na katehetsko okupljanje, na raspolaganje potrebnim prostorom i vremenom, na objavljivanje knjiga ili drugog nastavnog materijala, kao ni na osposobljavanje katehista.

Bolno je to stanje s kojim bi morala suosjećati čitava Crkva. Nijedna vlast ovoga svijeta nema pravo sprečavati ljudsku osobu da istražuje, da slobodno prihvati, da uvijek sve više spoznaje te da slobodno i otvoreno ispovijeda istinu. Kad Crkva brani pravo na katehezu, ona se tada bori za osnovno čovjekovo pravo.

Složenost kateheze

5. Isti smisao za realizam poziva nas da imamo na pameti složenost katehetskog posla:

— Različite kulture stvaraju za katehezu najrazličitije situacije. Već je II. vatikanski sabor naglasio, a nedavno je na to podsjetio i Papa Pavao VI. u apostolskoj pobudnici »Evangelii nuntiandi«, da se kršćanska poruka mora ukorjenjivati u ljudske kulture, mora ih preuzeti i preobraziti. U tom je smislu zakonito smatrati katehezu jednim od sredstava »akulturacije«, koje razvija, a u isto vrijeme iznutra osvjetljuje oblike života onih ljudi kojima se obraća.

Kršćanska se vjera po katehezi mora utjeloviti u kulture. Pravo utjelovljenje vjere po katehezi pretpostavlja ne samo proces »davanja« nego i »primanja«.

— Iz novih tehnika rađaju se nove vrijednosti koje se svima nudaju, zadiru duboko u ljudske odnose i mijenjaju ih. Utječu na međusobno prožimanje kultura i šire nove načine ponašanja i nove mentalitete. Dosljedno, mijenjaju oblike izražavanja, kao i jezik i ljudski odnos. Sami mladi predstavljaju izvjesno područje na kojem nastaje kulturni prekid s prijašnjim pokoljenjima. Kateheza ne bi bila djelotvorna usred tih promjena kad ne bi prenosila poruku koja joj je povjerena sredstvima kojima se izražava današnji čovjek.

Zahjevi i granice današnje kateheze

Da bi kateheza mogla odgovoriti zahtjevima današnjega vremena, morat će ne samo nastaviti nego i trijezno razvijati već započetu obnovu. Jednako je pogibeljno uobičajeno ponavljanje, koje otklanja svaku pro-

mjenu, kao i nepromišljena improvizacija, koja olako pristupa problemima. Nedostaci koji se susreću ili se događaju na području kateheze često proizlaze iz nedostatka realizma, koji u isto vrijeme znači nevjernost Evanđelju i čovjeku; radi se, naime, o katehezi u našem vremenu. Sinoda, dakle, potiče kršćanske zajednice da se obnovi naša kateheza, koja je u svojoj biti naviještanje Evanđelja, tj. Radosne Vijesti, no i da se uvijek vodi briga o realizmu koji katehezu čini vjernom i ujedno dubokom u svim njezinim vidicima.

D r u g i d i o

KATEHEZA KAO OČITOVANJE SPASENJA U KRISTU

Kristov misterij — središte kateheze

7. Crkva ne prestaje ponavljati da je njezina zadaća nositi poruku spasenja, koja je namijenjena svim ljudima. Ona na zemlji navješćuje i ostvaruje spasenje u Kristu. U tom se sastoji zadaća evangelizacije, a kateheza je jedan njezin vidik. Ona se odnosi prema Kristovu misteriju kao prema svom središtu. Središnja srž naviještanja mora biti prema tome Krist, pravi Bog i čovjek, i njegovo spasiteljsko djelo, dovršeno u utjelovljenju, životu, smrti i uskrsnuću, u Isus Krist kao temelj naše vjere i izvor našeg života. Sva povijest spasenja slijeva se u Krista. U katehezi se trudimo da shvatimo i doživimo koliko je on važan u našem svakidašnjem životu. Po katehezi mora se dolaziti do spoznaje da nas Otac pomiruje sa sobom po Sinu Isusu Kristu i da je Duh Sveti naš vođa. Kateheza kao prenošenje tog misterija jest živa Riječ, vjerna u isto vrijeme Bogu i ljudima.

U skladu s onim što je rečeno u Apostolskoj pobudnici »Evangelii nuntiandi« Sinoda podsjeća na slijedeće vidike:

- kateheza i riječ
- kateheza i pamćenje
- kateheza i svjedočenje.

Kateheza kao »Riječ«

8. To je jedan od prvotnih vidika poslanja Crkve. Crkva, naime, govori, naviješta, saopćuje; a sve to izražava jednu činjenicu, tj. spoznaju misterija Boga Spasitelja u Duhu: »A ovo je život vječni: da upoznaju tebe, jedinoga istinskog Boga, i koga si poslao — Isusa Krista« (Iv 17,3).

Ta spoznaja nije bilo neko znanje; to je spoznaja misterija, spoznaja puna radosti, znanje po Duhu, organsko shvaćanje Kristova misterija, prema kojem se odnosi kao prema svom središtu; to nije sistem, ni apstrakcija, ni ideologija.

Ispovijedanje vjere je polazna i završna točka kateheze. Njezin je cilj kršćansku zajednicu dovesti dotle da ispovjedi da Isus, Sin Božji, Krist, živi i da je Spasitelj.

Zbog toga je uzor svake kateheze krsni sakrament u kojem postoji poseban odgoj po kojem se odrasli, obraćen na vjeru, dovodi do ispovijedanja krsne vjere za vrijeme pashalnog bdijenja. Za vrijeme te pripreve katekumeni primaju Evanđelje (tj. Sveto pismo) i njegovu crkvenu konkretizaciju u simbolu vjere (ispovijesti vjere).

Kateheza može poprimiti mnoge druge oblike (propovijedanje, poučavanje o religiji u školama, religiozni program na radiju i televiziji), koji odgovaraju načinima društvenog saopćavanja i poučavanja kakvo je vlastito određenom vremenu.

U svakom je slučaju potrebno odrediti kriterije na temelju kojih određeni oblik saopćavanja postaje uistinu katehetski. Nije svako poučavanje, pa ni religiozno, po sebi crkvena kateheza. Naprotiv, i prigodni govor koji čovjeka zahvaća u njegovoj konkretnoj situaciji i usmjeruje ga prema Kristu, može imati katekumensko značenje. No u tom slučaju mora prenositi, zbog same svoje naravi, bitne elemente ili životni sadržaj evanđeoske poruke, koji se ne može ni promijeniti ni prešutjeti (*Evangeli nuntiandi*, 25).

Cjeloviti i životni sadržaj koji se prenosi u ispovijesti vjere (simbol vjere) donosi temeljnu srž misterija Boga, jednog i trojstvenog, koji nam je objavljen u tajni Sina Božjega, utjelovljena i Spasitelja, koji uvijek živi u Crkvi.

Da bismo prepoznali i vjerno prenošenje cjelovite evanđeoske poruke i pravi katehetski način govora koji saopćuje vjeru, potrebno je imati pred očima učiteljstvo, odnosno pastoralnu službu Crkve.

Kateheza kao »pamćenje«

9. To je jedan od daljnjih osnovnih vidika crkvenog djelovanja: Crkva se sjeća, obnavlja uspomenu, slavi žrtvu kao sjećanje na Gospodina Isusa, ostvaruje spomen na nj.

Riječ i čin crkvene zajednice imaju u stvari svoju snagu samo ukoliko su riječ i čin koji danas pokazuju da Isus jest Gospodin i ukoliko povezuju s njim. Kateheza je na taj način povezana sa svim sakramentalnim i liturgijskim djelovanjem.

Kateheza pokazuje našem vremenu misterij od vjekova sakriven u Bogu (usp. Kol 1,26). Stoga je prvi način izražavanja koji upotrebljava kateheza uzet iz Svetog pisma i iz Vjerovanja. Dosljedno tome, kateheza

je pravo uvođenje u »božansko štivo«, tj. u čitanje Biblije, no »po Duhu« koji prebiva u Crkvi bilo svojom prisutnošću u apostolskoj službi bilo svojim djelovanjem u vjernicima. Sveto pismo omogućuje svim kršćanima da govore zajedničkim jezikom. Prirodno je da se za vrijeme odgoja nauče napamet neke biblijske izreke, osobito iz Novog zavjeta, ili nelie liturgijske formule u koje su umetnute biblijske izreke, te druge zajedničke molitve.

Vjernik usvaja i one izričaje vjere koje su kršćani svojom živom refleksijom razradili kroz stoljeća, a koji su skupljeni u Vjeronanjima i glavnim dokumentima Crkve.

Na taj način biti kršćanin znači isto što i ući u živu predaju, koja kroz ljudsku povijest pokazuje da je u Isusu Kristu Božja Riječ uzela ljudsku narav. Konačno, kateheza je »prenošenje dokumenata vjere«. Temе koje bira i način na koji se razvija u skladu su s pravom vjernošću Bogu i čovjeku u Isusu Kristu.

Kateheza kao »svjedočenje«

10. Utemeljena na živoj predaji, Riječ na taj način postaje živa za naše vrijeme. Izrazi kao što su svjedočenje, osobno zalaganje, »akulturacija«, crkvena aktivnost, duhovni život, osobna i liturgijska molitva, svetost, označuju istu stvar, tj. svjedočenje.

Zajednica vjere je zajednica ljudi koji proživljavaju i danas uprlsntuju povijest spasenja. Spasenje koje zajednica nosi sa sobom pruža ljudima našeg vremena oslobođenje od grijeha, od nasilja, od nepravde, od egoizma. Tako se ispunjuju Isusove riječi: »Istina će vas osloboditi« (Iv 8,32).

Kateheza se, prema tome, ne može odvojiti od životnog zalaganja: »Ne oni koji mi govore: Gospodine, Gospodine!« (Mt 7,21). To zalaganje može poprimiti mnogo osobnih i zajedničkih oblika. Prema jednoj tradicionalnoj formuli to se zalaganje zove »nasljedovanje Krista«. U katehezi ima, dakle, svoje mjesto i pouka o moralnoj nauci, tj. o »Kristovu zakonu«. Potrebno je jednoznačno ustvrditi da postoje zakoni i moralna načela koje valja izlagati u katehezi, te da evanđeoski moral posjeduje posebnu narav koja mnogo nadilazi zahtjeve samo naravne etike. Kristov naime zakon, tj. zakon ljubavi, utisnut je u naša srca po Duhu Svetome koji nam je dan (usp. Rim 5,5; Iv 31,39).

S druge strane, kateheza kao svjedočenje ujedno formira kršćanina: posve ga uključuje u zajednicu učenika Isusa Krista, a to je Crkva; prihvaća svu milosnu i grešnu stvarnost tog vjernog naroda koji je hodočasnik na zemlji; prihvaća sve osjećaje bratske solidarnosti koje kršćanin mora podržavati u svom životu prema svima onima koji, bili oni vjernici ili nevjernici, sudjeluju na istoj sudbini ljudske obitelji. Na taj se način crkvena zajednica uistinu ostvaruje kao opći sakrament spasenja.

Ta moralna nauka nije samo individualna, već ona mora pokazati i socijalnu dimenziju evanđeoske poruke.

Jedna od osnovnih zadaća današnje kateheze sastoji se u poticanju i podizanju novih oblika zalaganja osobito na području pravde.

Na taj će način iz kršćanskog iskustva nastati novi stilovi evanđeoskog života koji će pomoću Kristove milosti dati nove plodove svetosti.

Posebna narav vjerske pedagogije

11. Da bi se svaki oblik kateheze ostvario u svojoj punini, potrebno je da nerazdvojno budu povezani:

- spoznaja Božje Riječi
- slavljenje vjere u sakramentima i
- ispovijedanje vjere u svakidašnjem životu.

Pedagogija vjere posjeduje stoga posebnu narav: susret s osobom Isusa Krista, obraćenje srca, iskustvo Duha u crkvenoj zajednici.

Treći dio

KATEHEZA JE DJELO SVIH U CRKVI

Suodgovornost

12. Kateheza je zadatak od životnog značenja za svu Crkvu. Taj zadatak obvezuje doista sve vjernike, svakog prema njegovim okolnostima i prema posebnim darovima i karizmama. Svi su, naime, kršćani snagom sakramenta krštenja i krizme pozvani da naviještaju Evanđelje i da se brinu za vjeru svoje braće u Kristu, osobito djece i mladih. To katkad može biti prigoda, zbog različitih razloga, za napetosti i neslaganja. Sinoda stoga poziva sve da prevladaju teškoće koje mogu nastati i da uvijek promiču zajedničku odgovornost. Razvijmo malo te misli!

Kršćanska zajednica

13. a) Prirodno mjesto ili prostor za katehezu je kršćanska zajednica. Kateheza nije samo zadaća pojedinaca nego se uvijek ostvaruje u dimenziji kršćanske zajednice.

Danas se brzo razvijaju oblici zajednica. Osim zajednice kao što su obitelj, ta prva odgojna zajednica, ili župa, gdje kršćanska zajednica nor-

malno djeluje, ili škola — i ta je zajednica određena za odgajanje — nastaju danas mnogi drugi tipovi zajednica u koje spadaju male crkvene zajednice, udruženja, skupine mladeži itd.

Takve nove zajednice pružaju Crkvi nove mogućnosti: mogu, naime, biti kvasac u mnoštvu i u svijetu koji se mijenjaju; doprinose tome da se jasnije pokaže i različitost i jedinstvo Crkve; moraju biti znak međusobne ljubavi i zajedništva. Kateheza može u njima naći novo mjesto svoga ostvarenja, budući da tu članovi zajednice jedni drugima navješćuju Kristov misterij. U isto vrijeme kateheza predstavlja misterij Crkve, naroda Božjega i mističnog Tijela Kristova, u kojem se okupljaju u Bogu i među sobom mnogostruke skupine i zajednice.

Kateheza u pluralističkom društvu

14. b) U vlastitoj mjesnoj Crkvi biskup neka nosi glavnu odgovornost za katehezu. On ima ne samo vlast da usklađuje djelovanje onih koji se u mjesnoj Crkvi bave katehezom, već se mora i izravno zalagati u katehetskom djelovanju. Svi ostali, sjedinjeni s njime, svaki prema svojoj funkciji, neka sudjeluju u katehetskoj službi. Nitko ne može sam obaviti posao kateheze jer ona zahtijeva mnogostruke snage. Svatko doprinosi izvršenju tog poslanja prema vlastitoj ulozi i karizmi: biskup sa svojim svećenicima i đakonima, roditeljima, katehetima, učiteljima, animatorima kršćanskih zajednica. U izvršavanju tog poslanja mogu i moraju dati svoj neprocjenjivi prilog Crkvi, zbog razumljivih razloga. Bogu posvećene osobe.

U nekim narodima katehisti zajedno sa svećenicima sudjeluju u vodstvu kršćanskih zajednica. U jedinstvu s biskupom preuzimaju odgovornost prenošenja vjere.

Sinoda naglašava važnost tog poslanja za sve i želi da katehete naiđu na ovakvo razumijevanje i pomoć kakvi su im potrebni. Sinoda upozorava: neka se ne dopusti da se preuzimaju katehetski poslovi i službe bez dovoljne pripreme koja odgovara dvostrukoj naravi iH dimenziji kateheze, tj. vjernosti Bogu i ljudima. To uključuje i formaciju na području svetih znanosti pa također i u onim spoznajama o čovjeku koje su nužne za shvaćanje različitih pojmova i područja koji su dio humanih znanosti.

Biskup i katehetski radnici

15 c) Za današnji svijet karakteristična je različitost jer je on složen od naroda s najrazličitijim etičkim i društveno-političkim sustavima. On je pluralističan i s religioznog stanovišta.

Kateheza treba da osposobi kršćane da se prikladno uključe u tu situaciju. Da bi postigla taj cilj, ona mora odgajati u njima svijest da su kršteni, da su vjernici i članovi Crkve, da je u tom njihov identitet. Osim toga mora ih učiniti osjetljivim za dijalog koji u isto vrijeme poštuje druge i u najvećoj mjeri zahtijeva slobodu.

Ekumenska formacija pruža pripadnicima rimokatoličke Crkve mogućnost da bolje shvate kršćane drugih Crkava i crkvenih zajednica, kao i da se priprave za dijalog i uspostavljanje bratskih odnosa. Ostvarenje »zajedničkih kateheza«, gdje ih pastiri smatraju potrebnima, neka bude dopunjeno i posebnom katoličkom katehezom, da bi se izbjegla opasnost vjerskog indiferentizma.

Što se tiče drugih religija koje kršćani sve češće susreću u životu, kateheza mora odgajati stav poštivanja i razumijevanja, te razviti stav slušanja i prepoznavanja »semina Verbi« (sjemena Riječi) koja se u njima kriju. Da bi mladi mogli izvući neki plod iz poznavanja nekršćanskih religija, a još više iz pojmova koji se tiču različitih materijalističkih shvaćanja, nužno je da pod vodstvom pastira prime odgovarajuću pripremu u katoličkoj nauci te da se dadnu na molitvu i kršćanski život. Tako spremljeni moći će ne samo poštivati one koji ne dijele vjeru u Isusa Krista, nego će im dati i svjedočanstvo takve vjere.

Kršćanska kateheza pred današnjim materijalističkim tendencijama

16. Pred materijalističkim, sekularističkim i ateističkim tendencijama ili izvjesnim oblicima radikalnog humanizma koji guše ljudsku dimenziju osobe, kateheza se javlja sa svojim kršćanskim gledanjem na čovjeka i na svijet. »Apologetika« ili izvjesno kritičko »suočenje«, kakvo odgovara suvremenoj misli, neka osvjetli razumske temelje toga gledanja.

Kršćanin neka se ne plaši tolikih različitosti i pluralizma: uz pomoć milosti Duha Svetoga može biti »snažan u vjeri«, prema riječima Apostola. Istinsko otvaranje duše pretpostavlja i zahtijeva jasnu i zrelu svijest o vlastitom identitetu, koji uključuje svjedočenje i poslanje.

Misionarska dimenzija kateheze

17. Kateheza je uvijek misionarska. Ona, naime, potiče čovjeka da se brine i za druge skupine ljudi koji žive u drukčijim sredinama i otvara srca prema dobru čitave Crkve, budeći misijska zvanja; u isto vrijeme razvija poštovanje prema svim ljudima i potiče na pravo kršćansko svjedočenje pred njima, što se pokazuje u brizi za izgradnju crkvene zajednice,

Z a k l j u č a k

18. Pošto smo se porazgovorili s vama o radu koji je ovih dana obavljen uz katedru sv. Petra u jedinstvu i zajedništvu s Vrhovnim Svećenikom Pavlom VI., želimo se zahvaliti Bogu, od kojega dolaze sva dobra (usp. Jak 1,17) i kojemu posvećujemo svoj život; Bogu koji je po Duhu Sina svoga prisutan u našem duhu i koji nam je dao da vidimo, promatramo i doživljujemo čudesa njegove ljubavi; ljubili i vi Boga, za kojim čeznemo čitavim srcem, uvijek iznad svega.

Zahvaljujemo svima koji s nama snose odgovornost katehetske službe. Tu mislimo na prezbitere, naše suradnike u apostolskoj službi, koji su s nama duboko povezani sakramentom reda; mislimo na one koji žive posvećeni Bogu, bilo u redovničkim zajednicama, bilo u svijetu, te obnavljamo svoje pouzdanje u veliku duhovnu plodnost života koji se provodi u duhu blaženstava, plodnost za svijet (usp. *Lumen gentium*, 42); mislimo na one koji se na osobit način zovu katehetama. Mnogo je muškaraca, žena, mladih, pa i djece, koji svoje vrijeme posvećuju — ponajčešće bez ikakve materijalne naknade — tako velikom djelu kao što je izgradnja kraljevstva Božjeg, koje puni prave ljubavi u srcima ljudi izgrađuju do punine Isusa Krista. Mislimo i na roditelje koji odgajaju djecu od najranijeg djetinjstva u spoznaji Isusa Krista, u strahu i ljubavi prema Bogu te u srcima djece čuvaju živu vjeru što su je primila ori krštenju, a koja je bila potvrđena u krizmi, i pomažu da dozrije dotle da trajno donosi plodove vječnoga života. Mislimo na mno^e naše bratske zajednice koje su posvećene molitvi, siromašne, koje svijetu, podjarmljenom sebičnim egoizmom, pružaju dragocjeno svjedočanstvo života.

Mi biskupi, skupljeni na ovoj Sinodi sa svih strana svijeta, pošto smo čuli Crkve čitavog svijeta I postali u tolikoj mjeri svjesni važnosti kateheze da joj dajemo prednost u svom pastoralnom radu, odavde s vatikanskog brežuljka kod sv. Petra, misleći na sve vas i pred Vrhovnim Svećenikom Pavlom VI. svečano proglašavamo da prihvaćamo dragu zadaću da sve svoje sile posvetimo tom katehetskom djelu, zajedno s djelom evangelizacije, s pouzdanjem u Duha Svetoga, koji može izvesti to veće plodove svetosti što bude zrelija vaša vjera po sistematskoj formaciji. Predviđaju se još mnoge teškoće u svijetu, no budućnost pripada vjernicima, jer vjera ne ostavlja ljude postiđenima (usp. Rim 5,5).

Blažena Djeвица Marija, Majka Crkve, pažljiva slušateljica Božje Riječi, neka nam Izmoli milost da Izvršimo dobre odluke i da spasiteljska vjera u Isusa Krista postane kvasac, sol, svjetlo, pravi život za sav svijet; ona koja je kao revna učenica svog Sina u vjeri pamtila sve događaje i razmišljala o njima u svom srcu« (Lk 2,19).